

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Koroška cesta šte. 5, sprejemna naročnina, inserate in reklamacije. — 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., Izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštne proste.

Obmejni boji z Italijo.

Italijani niso nikjer prišli preko naših postojank. — Vsi spopadi ob koroški meji brezuspešni. — Na Goriškem je posegla vmes naša težka artilerija. — V mesecu maju bilo 263.000 Rusov ujetih, 231 topov in 478 strojnih pušk uplenjenih. — Obleganje Przemysla se nadaljuje. — Italija dobi od trosporazuma 5 milijard lir posojila. — Trosporazum obljubil Italiji celo našo jadransko obal. — Le eno пристanišče bi morala Italija odkazati Srbiji.

Rusija za mir?

Graška „Tagespost“ z dne 28. maja piše: V zadnjem času se je tudi mnogo govorilo o posebnem miru med Avstrijo, Nemčijo in Rusijo. Pogajanja se vrše baje v Kodanju. Te govorice so le prazna slama. Le eno jedre resnice je v njih, v kolikor se namreč nanašajo na izpremenjeno razpoloženje v Rusiji. Za to je mogoče, da se te govorice v ne-daleki bodočnosti uresničijo, kajti Rusija se nahaja ravno vsled nastopa svoje nove zaveznice napram svojim balkanskim prijateljem v jako mučnem položaju. Vsaj Srbi so bili najbrž malo oduševljeni, ko so izvedeli za jadranski in sploh celi politični načrt Italije. Kakor je videti, dozorevajo povsod prav čudne stvari, ki so s slajnimi poročili z raznih bojišč v razumljivi zvezi. Se par takih tednov, kakršni so bili pretekli štirje, in lep kos modrega neba zasije nad nami.

Rusija uči Italijo.

Ruski zunanji minister Sasonov se je napram petrogradskemu poročevalcu italijanskega lista o vojski sledeče izrazil:

Italija bo podedovala velik del trgovskih zvez, ki sta jih imele dosedaj na Balkanu Nemčija in Avstrija. Korist Italije torej zahteva, da stopi v prijateljske odnose z balkanskimi narodi. Pridobiti si mora ljubezen in naklonjenost Srbije! Rusi upajo, da so Italijani svojo politiko z ozirom na Balkan prikojili tako, da se bodo spoštovale narodne težnje balkanskih narodov.

Italiji se od ruske strani ni treba nič bati. Mi nismo morska, ampak celinska moč, a Adrija je notranje morje, ki nas ne zanima. S posestjo Valone, Pole, Otrante in Benetk je Italija gospodar Adrije. Ruske in italijanske koristi gredo vsopredno, a vsaka po svoji lastni poti.

Črno morje je rusko morje in mi nikakor ne moremo priznati, da bi se ključ do tega morja nahajali v rokah kake barbarske dežele, kakor je Turčija. Dokler so ti ključ v lasti Turčije, bo to imelo vedno slabe posledice za rusko trgovino. — Ker so nam Dardanele zaprte, trpi Rusija ogromno škodo. To se mora nehati. Rusi bomo imeli Dardanele odprte za vse, kajti to bo naša lastni koristi. In trgovina skozi Dardanele bo za vse jednako prosta. Rusija bo prevzela jamstvo za red in varnost paroplovbe po Dardanelah.

Z ozirom na sedanji mednarodni položaj je izjavil Sasonov, da sedaj ni verjetno, da bi sovražniki trosporazuma, Avstrija, Nemčija in Turčija, dobili ojačen po novih zaveznikih. Ko je časnikar omenil poseben mir med Rusijo in Avstrijo, o katerem govori italijanska zelena knjiga, je izjavil Sasonov: Na vsak način je poseben mir med Rusijo in Avstrijo izključen. Vsi trosporazumski zavezniki z Italijo vred soglašajo v tem, da se mora vstrajati pri londonskem sklepu z dne 4. septembra 1914, po katerem je vsak poseben mir izključen. Italija se je namreč že temu sklepu trosporazumnih držav pridružila.

Vojska bo trajala tako dolgo, dokler ne bodo dani pogoji za sklep trajnega miru. Za sedaj pa še bo vojska trajala dolgo časa in boji bodo še tudi na-

dalje zelo krvavi. Sovražniki (Avstrija in Nemčija) je še močan in radi tega mora biti trosporazum pripravljen za velike napore, ki ga še čakajo v tej strašni vojski.

Srbija ni zadovoljna.

„Kölnische Zeitung“ poroča: Srbski ministrski predsednik Pašić je izjavil poročevalcem italij. listov: Zdi se mi, da gredo Vaši načrti predaleč in da se bodo iz tega razvile težkoče pri sporazumu s trosporazumom. Vi bi se ne smeli ustavljati upravičnim težnjam Srbije, za katere je ta pripravljena še žrtvovati. Zanašam se, da Italija ne bo zatajila narodnostnega načela, na katerem stoji njeno edinstvo, zgodovina njenih bojev za neodvisnost omike.

Po sprejemu je prišlo med nekimi italijanskimi časnikarjem in Pašićevim adjutantom do razburjenega nastopa. Pašićev adjutant je glasno in razburjeno izjavil, da se Srbija nikdar ne bo odrekla Dalmaciji ter pristavil: Le povejte to v Italiji vsem in povsod!

To poročilo je posnela „Kölnische Zeitung“ po turinski „Stampi“. Brez ozira na to ali je resnično ali ne, nam kaže, da je sloga v trojnem sporazumu ravno vsled nastopa Italije še bolj omajana, kakor poprej. Da bo pa ostala Dalmacija „medvedova koža“, za to bodo poskrbele naše čete in naše ladje.

Kaj bo z Rumunijo?

Francози snubijo Rumunijo.

List „Petit Parisien“ spodbuja Rumunijo, naj sklene z Rusijo in Srbijo zvezo.

LISTEK.

Novo bojišče.

Novo bojišče obsega južne dele nadvojvodin Zgornje in Dolenje Avstrije, pokneženo grofijo Tirolsko s Predalejskim, vojvodino Solnograško, Stajersko, Kranjsko ter Primorsko. V Italiji pridejo v poštev pokrajine Gornje in Srednje Italije.

Ker je pričakovati, da se vojska najbrže ne bo razširila preko neposrednih obmejnih dežel, naj omenimo tu le one dežele, kjer se bodo najbrže vršila prva večja podvzvetja.

Tirolska se skoro nima bati sovražnega vpadu. Tu kakor na Koroškem se bosta najbrže oba dela omejila na brambo meje. Zato pa je Primorska že od nekdaj predmet najsrčnejših italijanskih želja. Tu bo veliko vlogo igral naš Kras.

Goriški Kras.

Severni Kras obsega Trnovski gozd nad Gorico med Sočo, Vipavo in Idrijo. Visok je povprečno 800—900 metrov, zelo gozdnat in še precej dobro naseljen.

Jugoizhodni del je do 1200 m visoka planota, precej goličast in slabo naseljen. Obronki so primoma visoki, strmi in skalnati. Iz Gorice vodi le ena večja, vojaško pomembna cesta na Trnovski gozd in to je cesta skozi Solkan pod Sv. Goro. Na Prevalu se razcepi: ena vodi naravnost v Trnovski gozd, a druga pa skozi Grgarski kotel na Čepovan in od tod preko Vrat izpeljana nova cesta do postaje Sv. Lucija na levem bregu Idrije.

Nadaljevanje Trnovskega gozda je Hrušica. To je redko naseljena, zelo gozdnata planota, ki ima več vrhov in grebenov do 1000 m. (Na Hrušico vodi lepa cesta od Ajdovšine skozi Col ter dalje proti Logatecu.)

Kranjski Kras.

Za Hrušico pride kranjski Kras, ki je le deloma nekoliko goličast. Doline so zelo rodovitne. Razteza se proti jugoizhodu do Hrvaškega.

Tržaški Kras.

Mnogo nerodovitnejši je tržaški Kras, čeravno je le do 300 m visok. Obdelane so le doline, gornji del je goličast, malo pogojzen. Vzporedno zgrajene ograje iz naloženega kamena, gosti grmičevje ter globoke doline bodo zelo ovirale sovražnika pri prodiranju, če bi se mu posrečilo priti na Kras skozi Istro ali ob Furlanije. Zato pa je Kras toliko ugodnejši za brambo. Številne poti so zelo kamenite, prehodni med kamenitimi mejami zelo ozki. Zato bi se kolone voz in topov tu le težko pomikale dalje. Manjka pa tudi pitne vode, posebno v poletju. Domačini si pomagajo s kapnico, a vojska bi jo popila v enem samem dnevu. Kapnica, ki so jo domači vajeni, je za nje užitna, tuje pa povzroči lahko črevesne bolezni, ker filtrov nimajo povsod.

Istrski Kras ali Čičarija.

Od Divače dalje se prične takozvana Čičarija. To so kraški in istrski hribi, posejani s kamenitimi pašniki in bukovimi gozdički. Doline rek so tu zelo globoke, do 100 m, in strme, kar je velika ovira v vojaškem oziru.

Reke.

Istrske reke so večinoma hudourniki. Večje važnosti je Soča, ki izvira v Trenti pod Triglavom. Njena struga je obdana od vseh strani od silno strmih, skalnatih sten. Tako si dela med skalami pot do Solkana, kjer se dolina nenadoma odpre. Tu vodi čez Sočo znameniti solkanski most, eden najlepših in najzanimivejših v Evropi. Kakor rečeno, je Sočina struga in dolina v gorenjem teku zelo ozka. Le pri Bovecu, Kobarižu in Tolminu se dolina razširi v precej velik kotel. Pri Sv. Luciji priteče v Sočo Idrija.

Od Gorice dalje postaja Sočina struga vedno širja, posebno od Podgore dalje. V Furlaniji je struga že do 150 metrov široka, med tem ko je njena širina pri Gorici le 50 m. Pri Sovodnjah pod Krasom priteče vanjo Vipava. Ker je struga tu tako široka, zato je voda tam plitvejša in ob suhem vremenu je ni težko prebrsti, posebno pri Gradiški. Ob deževnem vremenu pa se njen peščen prod spremeni v veliko jezero.

Zadnja leta je Italija svoji izhodni meji posvečala izredno pozornost. Vojaške in civilne odredbe italijanskih oblasti na izhodni meji kažejo, da misli Italija tu napadalno postopati.

Soška dolina bo — soditi po vsem, kar se je že zgodilo in kar se godi — pozorišče velikih in krvavih bojev. Biser Goriške, naši lepi planinski kraji, naša krasna Brda in Vipavska dolina, bodo morali biti pozorišče morda najljutejših bojev za bodočnost Evrope in našega naroda.

Francoski politik Clemenceau pa toži, ker pogajanja med Italijo in Rumunijo niso dovedla do nobenega uspeha. Zapreke bi se morale na vsak način odstraniti. Majhni kosi zemlje so brez vrednosti nasproti velikim koristim, ki so v nevarnosti. (Pod majhnim kosom zemlje je gotovo mišljena Besarabija, katere Rusija očitno noče Rumuniji odstopiti.)

Vojaška parada v Bukarešti.

Graški listi poročajo iz Bukarešte dne 26. maja: „Universul“ poroča: Kraj si je danes ogledal vojaške čete. Rumunija se pogaja s tropskrazumom.

Kaj pravi Grška.

Vladi blizu stoječe časopisje je mnenja, da nastop Italije ne bo uplival na stališče Grške, ki ne more prav nič zamuditi, dokler so Dardanele v turških rokah.

Sicer pa je vojna napoved Italije še bolj poostila, če itak Italijanom sovražno razpoloženje in še bolj potrdila nezaupanje v italijansko politiko. V slučaju, da bi Italija še nadaljevala svoje načrte v Albaniji in celo posegla po Mali Aziji, tedaj bi morala Grška, tako se govori, stopiti iz svoje nepristranosti ter se obrniti proti Italiji.

Bolgarija čaka.

V „Utru“ zatrjuje ministrski predsednik Rado. slavov, da nima Bolgarska nobenega povoda, svojo politiko uravnati po oni Italije. Bolgarija nima nobene skupne zadeve z Italijo. Javno mnenje Bolgarske, čije nepristranost ostane neizpremenjena, zanimamno go bolj razmerje Rusije in Srbije.

Bolgarija ima četverno željo: da dobi od Rumunije nazaj Dobručo, od Srbije in Grčije pa Makedonijo, od Turčije pa Odrin in ugodno mejo proti Carigradu. Ako se pogajanja, ki se sedaj vršijo med Bolgarijo in Turčijo, srečno končajo in se Bolgarija popolnoma zadovolji, potem se ostane nadalje močan proflutež proti Rumuniji in Grčiji, obenem pa Srbom neprestana nevarnost za hrbtom.

Italija in Turčija.

Stik med Italijo in Turčijo še vedno ni, kakor se poroča iz Lugana, pretrgan. Turški poslanik v Rimu Naby-beg je bil še 26. maja pri italijanskem zunanjem ministrstvu. Vest, da je že odpotoval, torej ni resnična.

Nemčija in Italija.

V listu „M. N. N.“ čitamo: Diplomatične zveze med Nemčijo in Italijo so prekinjene, toda Italija nam še ni napovedala vojske ter je baje tudi ne namerava napovedati. Verjetno je to-le: Italija ve, da bo pri napadu na Avstrijo zadela tudi na nemške čete. Najbrž hoče počakati na ta spopad, ki bi ji nudil vzrok za vojno z Nemčijo. S tem bi le vredno zaključila svojo trozvezno politiko.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Maribor, 31. maja.

Kar se godi sedaj ob celi naši meji proti Italiji, so le majhni spopadi, s katerimi hočejo Italijani izvedeti za naše postojanke in njih moč. Značilno je, da so Italijani povsod zbežali, kjer so jim dali naši smodnik poduhati. Ako je cela italijanska armada tako pogumna, bomo ž njo kmalu gotovi. Vojni strokovnjaki pravijo, da od italijanske infanterije zares ni veliko pričakovati. Kakšna je artilerija in tehnične čete (pionirji, saperji, železničarji, letalci itd.), se bo kmalu pokazalo. Italijanska kavalarija je maloštevilna in tudi sedaj pri gorskih bojih ne pride v poštev.

Najbrže bo prišlo do večjih bojov na Goriškem, kjer je, kakor smo že poročali, najprej vkorakala kavalarija. Njej so sledile druge čete. Opomniti je treba, da, kjerkoli so sovražne čete udrle čez mejo, naša meja ni bila zavarovana, da torej od vsega početka ni bilo niti v našem načrtu, da bi branili mejo ob teh točkah. Za to govorijo vojaški ozirji.

Na morju se, odkar je naša mornarica naredila pogumen napad na izhodno italijansko obal, ni zgodilo nič posebnega. Le pri Trstu je pred vhomom v tržaško pristanišče v soboto dne 29. maja neka velika sovražna ladja zadela ob mino ter se potopila.

Razvoj vojske z Italijo.

Na suhem.

Dne 27. maja: Na Tirolskem je začel sovražnik jugoizhodno od Tridenta s težko artilerijo obstreljevati več obmejnih utrd. Pri Kaprilu v dolini Kordeple so naše strojne puške uničile dva italijanska bataljona. Na Koroškem je streljala sovražna artilerija brez učinka. Na Goriškem so Italijani na več krajih prekoračili mejo. Kjer so dospeli do naših postojank, so bili vrženi nazaj.

Dne 28. maja: Na Tirolskem so prekoračili italijanski oddelki mejo na več točkah. Trčili so

dosedaj le na nekatere naše orožnike in opazovalne patrulje. Težka artilerija je nehala obstreljevati naše obmejne utrdbe.

Dne 29. maja: Na Tirolskem so italijanske čete dospale do obmejnih krajev Ala (zadnja večja tirolska železniška postaja proge Bocen-Verona) in Primör (leži na južnoizhodni tirolski meji). Na koroški meji se ni zgodilo nič posebnega. Na Goriškem so se pričeli manjši boji. Pri Kobaridu (ob gornjem toku Soče, južnoizhodno od Triglava) so naši razkropili italijanski bataljon, pri Plavi (ob Soči severno od Gorice) smo odbili napad sovražnega vojaškega oddelka, severno od Gorice pa smo odbili petkrat ponovljen sovražni napad.

Dne 30. maja: Na Tirolskem so Italijani zopet začeli obstreljevati naše utrdbe na gorski planoti Folgaria-Lavarone. Sovražni oddelki so ukorakili že v Kortino. Njihove prednje straže pa so zbežale, ko je padel prvi strel iz topa. Na koroški meji se ni ničesar pripetilo. Na Primorskem ni napadel sovražnik višine na severni strani Gorice. Naše patrulje so brez truda odbile italijanske poskuse, prekoračiti pri Tržiču reko Sočo.

Na morju.

Dne 27. in 28. maja: Nobenih poročil.

Dne 29. maja: Pred vhomom v tržaško luko je velika sovražna ladja trčila ob mino ter se takoj potopila.

Dne 30. maja: Nobenih poročil.

V zraku.

Dne 27. maja: Dva avstrijska zrakoplova sta se pojavila nad Gardskim jezerom (južno od Tirolske). Zrakoplovca sta plula na poizvedovanje kakih 10 km južno od tirolskega mesta Riva. Oba sta se srečno vrnila. — Isti dan se je zopet pojavil avstrijski zrakoplov nad Benetkami in vrgel več bomb blizu plinarne. Vrgel je tudi veliko število pušic na mesto. Razrušil je 4 hiše, usmrtil 19 oseb in jih nad 80 ranil.

Dne 28., 29. in 30. maja: Nobenih poročil.

Naš poveljnik proti Italiji.

Cesar je imenoval generalnega polkovnika nadvojvoda Evgena za vrhovnega poveljnika avstrijskih čet proti Italiji.

Italijanski poveljnik.

Vrhovno poveljstvo italijanske armade proti nam je prevzel kralj Viktor Emanuel in se je že podal v vrhovni vojni stan. Kraljeve posle v Rimu bo med tem vodil njegov stric po materi, vojvoda genovski Tomaso di Savoia. Ker je kralj Viktor Emanuel nezmožen za vrhovnega poveljnika, bo njegovo nalogo opravljal že imenovani načelnik generalnega štaba Kadorna.

Cesar se zahvaljuje mornarici

Za junaški izpad naše mornarice v prvi noči vojske dne 24. maja je cesar poslal admiralu Hausu zelo laskav brzojav, ki se glasi:

Castitam Vam, ljubi moj admiral, in moji pod Vašim mnogoizkušnim vodstvom stoječi mornarici na odgovor, ki se je daleč čul in ki ste ga takoj po vojni napovedi Italije dali z Vašim drznim sunkom proti sovražni obali. Pri vseh Vaših daljnjih dejanjih Vas spremljajo moje najboljše želje in moj blagoslov. Franc Joze I.

Pomen napada našega brodograja na italijansko obal.

Vojaški strokovnjaki pišejo o prvem napadu našega vojnega brodograja na italijansko obal sledeče: V razdalji 570 km je naše brodograje obiskalo italijansko obrežje med Benetkami in Barletto, razrušilo važne vojaške naprave in napravilo veliko materijelno škodo. Ne glede na velik materijelen uspeh je napad dokaz za ofenzivno silo naše mornarice in izraz podjetnosti naših voditeljev brodograja. Največja važnost pa leži v obstreljevanju glavne železniške proge ob izhodni italijanski obali, v razrušitvi železniškega mostu pri Senigalliji čez reko Sinarka in poškodovanju važnih naprav pri Jakinu in Kiaravalle. Iz južne Italije vodi le malo prog na bojišče. Če pomislimo, da se pri Raveni v mirnem času nahaja ena, pri Jakinu in Bari po dve, pri Kieti ena pehotna divizija, ki imajo na razpolago samo eno železniško progo za prevoz na bojišče, potem vidimo, da je napad naše mornarice razvrstitev italijanske armade občutno zadel, ker bo ta železniška proga stalno ogrožena od našega brodograja, bodo morali Italijani to važno dovorno železniško progo opustiti ali pa za njeno varstvo uporabiti znatne dele svojega brodograja, ki bodo na ta način odpadli za skupna podvzetja.

Italijanski načrti.

Grški list „Hestia“ poroča, da bodo italijanski podmorski čolni najbrže (!) napadli vojno luko Polo. — Dalje pošlje Italija čete v Črnogoro, da osvoje Kotor in ojačijo črnogorsko fronto proti južni Dalmaciji.

Naša meja proti Italiji.

Naša meja proti Italiji gre od Svice do Pontabla preko Judikarij, Tridentiskih, Fazanskih in Karnskih alp. Samo po visokem gorovju. Šele zapadno od Soče se visoko gorovje pričene umikati ter se od Gorice dalje spremeni v kraško planoto ter istrsko

grčevje. Zato pa je kraško ozemlje grozno težavno za premikanje vojaških čet. Na celi fronti od švicarske meje do Trsta, ki meri okrog 500 km, obvladujemo vse prelaze.

Le malo je dolin, skozi katere vodijo iz Gornje Italije dohodi do naših grebenov. Na zapadu skozi dolino Ade preko Bormia do Stilfserjocha; od Valle Camonisa čez Ponte di Legno do prelaza Tonale; od Brescie čez Rocca d'Anfo in jezero Idro do avstrijske meje pri Ladrone; ob Gardskem jezeru v Rivo in Torbole; skozi ozko dolino Adige do Avie in Ale.

Nadaljni važni dohodi so: Od Vicence preko sedla Fugazza proti Roveretu kakor tudi preko Arsiera skozi dolino Astike na planoto Lavarone; od Bassana ob železnici skozi dolino Brente čez Primolano v dolino Sugana, izhodno odtod v Fierae di Primiero. Od Beluna vodijo težki dohodi skozi dolino Cordevole v Moeno in Pieve; pa tudi skozi dolino Pijave v Cortino d'Ampezzo, Landro ter na sedlo Kreuzberg.

Iz doline Taljamente so najvažnejše ceste na prelaz Plöcken, po dolini Bele na Pontabla in Naborjet ter po dolini Raccolana na Predil.

Iz Vidma vodi v Soško dolino Nadižka dolina do Kobarida. Manjši prehodi so iz Rezij na žago pri Boveu ter od Čedadu čez Kanalske hribe na Kanalsko.

Meja med Korminom in Cervinjanom je odprta.

Italijanske utrdbe ob meji.

Svoj čas je branil gorenjo Italijo znamenit trdnjavski četverkot Verona, Mantova, Piacenza in Brescia, ki je leta 1848 posebno dobro došel Radeckiju. Istotako je morala nova Italija brambo svojih meja položiti v gore, gorske ceste in sedla, ki vodijo iz Tirolskega, Koroškega in Goriškega v Lombardijo in Benečijo.

Prvo, na kar je morala Italija misliti, če se je hotela omejiti le na brambo, da prepreči sovražniku dohod v dolino Pada, Toda irredentistična misel, ki ni živela le med ljudstvom, ampak tudi med vojaštvom, je v Italijanih neprenehoma budila načrte, v dreti na Tirolsko.

Kdor zasleduje avstrijsko mejo od Stilfserjocha do Jadrana, mora priznati, da trikot južnih Tirol, ki kakor jezik moli v Italijo, pomeni za Italijo veliko neprijetnost. Zdi se, da se je Italija s svojimi utrdbami skušala zavarovati pred tem klinom. Ceste, ki vodijo v Italijo, preko Stilfserjocha in prelaza Ponale, so podminirane, da jih je mogoče takoj razstreliti. A bramba se ne omejuje na to, marveč je Italija še z drugimi sredstvi hotela doseči, da bi morda ne bilo potreba uničevati lepih alpskih cest.

Zato vidimo pri Bormio artilerijsko postojanko za topove najtežjega kalibra. Enako je pri Ponte di Legno, severno od prelaza Ponale, težko armaran fort (utrdba). Med Ortlerjem in Adamello vodi le ena večja cesta, ki pride v vojaškem oziru v poštev, to je ravno ona čez prelaz Ponale. Ta je že z zgoraj navedenimi deli krita. Toda Italijani so zaprli še dolino Oglio pri Edolo z nadaljno močno baterijsko postojanko.

Kdor hoče zapreti kako gorovje, mora zapreti doline, po katerih se vijejo vozne ceste in poti. Nobena armada pa ne more brez cest upati na kakšen uspeh.

Tako je dolina Chiesa pri Rocca d'Anfo ter dolina Adige pri Ripoli-Ceraino zaprta z utrdbami, v delanimi v skale.

V Dolomitih zapira več utrdb dohod sovražniku v dolinah Astike, Brente in Pijave, to so ceste, ki vodijo naravnost v velika mesta Treviso, Benetke in Vicenza, Padua. Ta del je izvrstno krit. To pa tudi zato, ker se med Feltre in Bellunom nahaja veliko vojaško zbirališče.

Ob Pijavi navzgor so zelo močni forti pri Pieve di Cadore in Vigo, ki branita gorenji tok rek Pijave in Taljamenta.

Do leta 1904 so menili, da je dovolj, da se uničijo in razstrele ceste. Tedaj pa so prišli do drugega prepričanja in zato so sklenili, da napravijo naslednje nove utrdbe:

1. Stalen fort se napravi pri Ospetaletto, da zapira dolino Taljamenta.
2. Pri Forni-Avoltri napravljene utrdbe naj zapirajo vse dohode v dolino gornje Pijave in gornjega Taljamenta, ki pridejo od Zilje čez prelaz gore Plöcken.
3. Pri Pontebi topovske postojanke in pri Chiusaforte permanenten fort, ki naj zapira dolino Bela (Fella) in Raccolana.
4. Iz Soške doline vodi ena glavna cesta ob Nadiži. Določen je en fort pri Stupici v Beneški Sloveniji (kake pol ure od Kobarida), pri Čedadu, Monzane in utrjen most pri Lastisani. To je bilo sklenjeno leta 1904, danes je skoro gotovo vse končano.

Iz teh varnostnih naprav italijanskih je torej razvidno, po katerih črtah se bo vršil nastop italijanskih čet proti naši armadi. Glavne ceste so tedaj skozi dolino Adige, Taljamenta, Pijave in Brenta. Vse vodijo na Beneško.

Do leta 1904 ondi zgrajene utrdbe nikakor niso smatrati za moderne. Kažejo tudi preveč navpičnega zidovja. Pozabiti pa ne smemo prvih, da so se od l. 1904 forti deloma spopolnili; drugi pa, da tudi manj moderna utrdba pri dobrem topništvu in ugodni legi lahko zelo ovira napadalca.

Dosedanji boji z Italijo.

Švicarski „Berner Bund“ poroča o dosedanjih spopadih na tirolski in koroški meji ter meni, da bo to ozemlje za Italijane tem nevarnejše, čim več ga bodo imeli za hrbotom. Vojaškega pomena nimajo dosedanja dogodka nobenega.

Kaj pravijo Italijani.

Iz Curiha poročajo: Prodiranje Italijanov na Furlanskem je vsled velike vode zelo otežkočeno. Italijanski vojaški krogi pravijo, da so avstrijske utrdbe ob Soči jako močne. Italijanski listi poročajo, da je ogenj naših topov na goriški fronti izredno močan in izborno učinkovit.

Veliki italijanski možnarji.

Iz Haaga se poroča, da pripovedujejo angleški listi, da imajo Italijani izborna artilerija. V boju proti Avstrijem uporabljajo sedaj italijanska armađa, že možnarje, katerih cevi imajo premer 38.5 cm.

Nemški katolik o Italiji.

Poslanec Erberger, član katoliškega centra v nemškem državnem zboru, ki je bil do izbruha vojne v Italiji, piše: Kdor je videl, kako so italijanske čete večinoma s prikrito in odkrito nevoljo korakale v boj in kdor je videl solnčnojasno navdušenje naše mladine 12 ur pozneje, zanj je dognano, na kateri strani je moč in na kateri je pravica. Italija vod vojske, ki jo hočeta vlada in kralj, ali večina italijanskega ljudstva je mrzla ali celo nasprotna.

7000 italijanskih dezertirjev.

Švicarski list „Tagesanzeiger“ poroča, da se je nahajalo do dne 28. maja v Švici skupno več kakor 7000 italijanskih vojaških ubežnikov. Tudi drugi listi poročajo, da italijanski vojaki trumoma uhajajo čez mejo v Švico.

Italija zaprla Adrijo.

Italija je proglasila nad Jadranskim morjem blokado, to se pravi, prepovedala je ladjam prosto vožnjo po Adriji. Italijani so uradno razglasili, da se blokada razteza od Benetk pa do otrantske morske ožine (med južno Italijo in grškim otokom Krf). Zaprtje Adrije je samo prazen italijanski bav-bav. Italijani nimajo sedaj v Adriji toliko brodovja, da bi mogli s proglaseno blokado Avstrijem kljubovati. Pač pa so z blokado zadeli Grčijo. Na Grškem so jako vznemirjeni, ker je s tem prizadeta tudi albanska obala, ob kateri so Grki zasedli albansko pokrajino Epir.

Celotna blokada Adrije je trajala samo dva dni. Grki so bili namreč radi blokade albanske obale s čisto razburjeni in vznemirjeni nad Italijani. Kakor se poroča, so sedaj Italijani čemjili blokado samo na oči del Adrije, kamor sega avstrijsko ozemlje.

Italijanski mornarji na suhem.

Italijanska vojaška oblast je odredila, da se mornarji-rezervisti letnikov 1876 do 1892 uvrstijo v armado na suhem. Pod orožje so na Italijanskem vpoklicani rezervisti do 39 let. Pripravlja pa se baje še vpoklic mož starih do 42 let.

Kaj je trosporazum obljubil Italiji.

Iz dobro poučenega vira se navajajo sledeče posameznosti o zavezniški pogodbi, sklenjeni med Italijo in trosporazumom. Pogodba, ki je bila sklenjena in podpisana v Parizu dne 24. aprila, vsebuje sledeče točke:

1. Italija dobi posojilo 5 milijard lir.
2. Anglija jamči Italiji za kredit v znesku 500 milijonov lir za nakup streliva v Ameriki.
3. Italiji se zajamči kredit v znesku 300 milijonov lir, da si nakupi živil v Ameriki.
4. Francija mora dati Italiji gotovo število težkih topov iz Creuzotove tovarne.
5. Trosporazum jamči Italiji, da bo dobila Italija znano ozemlje, med drugim vso Adrijo, izvenzemski Bar in pristanišče, katero si izbere Srbija.

Italijanska kraljica Jelica.

Znano je, da je bil italijanski kralj začetkom vojske še pri najboljši volji, da pošteno zdrži zaveznitvo z nami in Nemčijo. Nasprotni našim diplomatom se je celo hvalil: „Savojeec ne izdaja!“ Toda kralj Viktor Emanuel je kakor telesno tako tudi duševno slabič. Zanima se samo za svojo zbirko penz, ki je najbogatejša na svetu. Po cele tedne čepi in brska v njej ter se ne briga ne za rodbino, ne za vladjo. Ni čudo torej, da ima lepa in tudi duševno bogata nadzvojna kraljica Jelica na dvoru velik upliv. Kraljica ni pozabila, da je Crnogorka, in previdno, toda s časom vedno bolj odločno je kazala, da je njej prav malo mar za zaveznitvo in besede njenega moža. Pri vsakem porazu, ki so ga doživeli Crnogorci, pri vsaki bombi, ki je padla v Cetinje, je hujšala svojega moža in njegovo okolico proti Avstriji. Kralj Viktor Emanuel

se ji seveda ni mogel dolgo ustavljati in tako se je zgolilo, da je postal nezvest svojima starima zaveznikom in obrnil orožje proti njima.

Darilo za prvo avstrijsko zastavo.

Milanski trgovec Rudolf Šubert, kolega ime kaže odpadnika in izdajalca, je dal 1000 lir za istega vojaka, ki bo uplenil prvo avstrijsko zastavo.

Francoski komedijant.

Francoski zunanji minister Delkase je pri pojedini v parškem rotovžu napil „nerešenim“ mestom Strasburg, Mee, Trident in Trst. Minister Delkase je žid, ravnotako kakor italijanski vojni hujškač d'Annunzio, o katerem je dokazano, da je celo poljskega židovskega pokolenja in se je prej imenoval Rapaport.

To so poštenjaki!

Član italijanske gospodske zbornice Eugenio Vali je izdal oklic, v katerem poziva italijanski narod, naj nabira denar, da se Oberdanku, ki je izvršil moralni napad na našega cesarja, v Trstu postavi spomenik. Sam je daroval 500 lir. Sedaj se naj začnejo Srbi nabirati za spomenik Principu, in potem bodo smeli učenjaki učiti nov nauk, da se človek zamore razviti tudi v bestijo.

Italijanski škofje proti vojski.

List „Köln'sche Volkszeitung“ poroča, da se je nekaj dni pred vojskino napovedjo predložil kralju in vladi ugovor italijanskih katoličanov zoper vojsko, katerega je podpisalo šestdeset škofov in nadškofov. Vseh je približno 90. Framasone to jako bode in zato so hoteli skraja razširiti nasprotno vest. Sedaj so postavljeni na laž.

Nemiri v Italiji se polegajo.

V Rimu so delavci opustili štrajk, ker se jim je ugodila zahteva po večjih plačah. Tudi v Milanu se vrača mir. V milanskem pokrajinskem zboru se je socialist Agostine izjavil proti vojski. Milanski premožnejši meščani se vendar bojijo novih nemirov in v velikem številu zapuščajo Milan in bežijo v Švico.

Italijani se v Tripolisu umikajo.

Uporni mohamedanski rodovi v Tripolisu so se začeli močno gibati. V deželi, v kateri je že poprej tlelo, prišlo je zadnji čas večkrat do bojov med uporniki in italijanskimi četami. Ko pa je izbruhnila vojska med Italijo in Avstrijo, se je upor še bolj razširil, posebno v notranjih delih dežele. Dne 26. maja so uporniki uničili celotni italijanski polk, in sicer tistega, ki je sestavljen iz Rimljanov. Italijanske vojaške čete so se pred dnevi iz notranjosti Tripolisa umaknile v dobro zavarovane postojanke blizu obrežja.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, 1. junija.

Središče bojev v Galiciji je sedaj prostor od Jaroslava ob Sanu (severno od Przemysla) mimo mesta Radymno, Przemysla, Samborja, Drohobycja do Stryja (južno od Lvova). Najhujši boji se vršijo med Sienjavo in Jaroslavom ob reki Lubačovki (pritok Sana na izhodnem bregu). Na ta prostor so vrgli Rusi zadnje dni zelo mnogo svežega vojaštva. A naši se jim krčevito ustavljajo. Edino pri Sienjavi se je nemška Makensenova armađa dne 27. maja morala naglo umakniti pred rusko premočjo na zahodni breg Sana. Rusi so se polastili 6 topov. A ta poraz nima nikakega upliva na ostalo fronto.

Naš armadni obroč vedno trdnje oklepa trdnjavo Przemysl. Rusi imajo še edino železnico Przemysl-Grodek-Lvov v svoji posesti. A promet je na isti ustavljen, ker naši topovi obvladujejo celo progo. Tudi železnico Jaroslava-Ravaruska naši v daljavi 18 kilometrov obvladujejo. Raditega Rusi ne morejo pošiljati novih čet svoji armadi ob Sanu na pomoč in ob enem tudi ne morejo poslati skoro od vseh strani obleganemu Przemyslu novih ojačenj. Naši težki topovi že tedne dni bruhaajo ogenj na przemyslske utrdbe. Ali bo mogoče Avstrijem v bližnjih dneh priti zopet v posest te važne postojanke, se še danes težko reče. Rusi pa sami priznavajo, da je spadečem Przemysla odločena usoda Galicije.

Na prostoru med Przemyslom, Lvovom in Stryjem je v teku velika bitka. Vojni poročevalci pravijo, da so naši pri Stryju in Drohobycu zasedli zelo važne višine.

V južnoizhodni Galiciji in Bukovini sta obe armadi do dobra zakopani v močne okope. Boj na tej črti miruje.

Hindenburg ogrožuje sedaj od dveh strani močno rusko trdnjavo Kovno (ob reki Njemen, severnoizhodno od Mazovskih jezer). Manjši boji se vršijo ob Dubisi ter med Libavo in Ščavlijem na severnem Ruskem.

Naša težka artilerija pred Przemyslom.

Naši 30.5 cm topovi so že dospeli pred Przemysl in so začeli pozdravljati trdnjavo. Naše čete obdajajo trdnjavo v obliki podkve. Naša artilerija ne obstreljuje samo trdnjave, ampak tudi cesto proti Grodeku in železnico Dozđaj ni opaziti, da bi jo hoteli Rusi že iz trdnjave odkuriti. Za beg imajo samo

eno pot na razpolago, ki pa je že tudi pod artilerijskim ognjem.

Obstreljevanje Przemysla.

Iz Petrograda se uradno poroča: Ker je sovražnik dobil na južnoizhodni fronti novo pomoč, so se naše sprednje čete umaknile proti Wisniji. Sovražnik obstreljuje vse przemyslske utrdbe.

Upravitelj Galicije se umika.

Iz Petrograda se uradno poroča: Rusko vrhovno upraviteljstvo Galicije se je preselilo iz Lvova v Brody.

In zasebna poročila pravijo, da je v Lvovu radi avstrijsko-nemškega prodiranja zavladalo nepopisno razburjenje. Ruski trgovci prodajajo blago pod ceno in bežijo.

Ruska poročila.

Ruski listi sedaj priznavajo, da je avstrijsko-nemška armađa prebila rusko bojno črto ob spodnji Visli, Sanu, Przemyslu, Samborju, Dnjestru in zgornjem Prutu. Zato mora biti sedaj glavni cilj ruskega vojevanja, da zadostno ščitijo Lvov. Ako bi morali Lvov zapustiti, bi bila cela ruska armađa v nevarnosti.

„Ruskoje Slovo“ obžaluje trajno smolo hrabre ruske armade in pravi, da ruska opazovalna sredstva niso bila zadostna in da niso opazila moči, ki so jo zbirali Avstriji in Nemci. Nadalje je gotovo, da avstrijsko-nemška artilerija nadkriljuje rusko. „Rječ“ pa pravi, da povzroča avstrijska artilerija, kjerkoli nastopi, pravi strah sovražniku.

Velikanski plen.

Berolinski list „B. Z. a. M.“ je izračunal, da je avstrijsko-nemška armađa dozdaj odvzela Rusom nad 3000 strojnih pušk, kar bi pomenilo, da je 8 do 9 armadnih zborov izgubilo svoje strojne puške. Seveda nastane vprašanje, koliko so jih ruske tovarne mogle zopet nadomestiti.

Rusko razpoloženje za mir.

Ruski list „Semština“ priporoča, ne da bi ga cenzura ovirala, da se Rusija sporazume z Nemčijo.

Nemški črnovojniki.

Nemčija je te dni vpoklicala še komaj prvi poziv črnovojnikov. To dokazuje veliko vojaško moč Nemčije.

Slike iz vojne.
Slovenski zrakoplovec utekel smrti in ujetništvu.

Jakob Fras, doma od Sv. Ruperta v Sl. gor., sedaj dodeljen c. kr. avstrijskemu zrakoplovstvu oddelku, letalna stotinja štev. 8, vojno-poštni urad št. 60, piše dne 4. maja č. g. Francu Rampre, kaplanu v Sevnici ob Savi:

Dragi! Zjutraj, dne 27. aprila, ob 5. uri, sem odplul z g. nadporočnikom proti bojni črti. Bila sva že daleč čez bojno črto nad sovražnikovo deželo kakih 2000 m visoko. Šrapneli in svinčenke so kar brnele okrog naju. Kmalu opazi g. nadporočnik, da je po sovražni krogli pretrgana na levem krilu žica in da je perot predrt. Istočasno opazim tudi jaz spreddaj na motorju, da teče olje iz posode. Nadporočnik mi takoj veli, naj obrnem zrakoplov. Bil je že zadnji čas za to, kajti začela sva že padati navzdol. K sreči je vlekel ugoden veter. Bila sva že nad bojno črto. V tem trenutku se je še stroj najinega zrakoplova ustavil, ker je primanjkovalo olja, ki je že večinoma izteklo. Nahajala sva se pa še 500 m visoko. Trudil sem se na vso silo, da spravim zrakoplov na naši strani na tla, kar se mi je konečno res posrečilo — priletel sem kakih 300 korakov za našo bojno črto ne posebno rahlo na tla. G. nadporočniku se ni nič pripetilo, a jaz sem se precej pretresel. Morali so me s samodrečem odpeljati. Danes sem že sedmi dan v postelji. Vročica me muči in tudi glava mi je zelo težka. Pa mislim, v bolnišnico mi ne bo treba rudi tega, bo že počasi boljše. Sedaj sprevidim, da mi je prav gotovo pomagala Marija in moj zvesti angel varuh, drugače bi sedaj že gotovo v tuji zemlji počival, ali se bi pa nahajal v ruskem ujetništvu.

Ali se že kaj sliši o miru? Tukaj sem ne izve mo nič. Prosim, spominjajte se me v molitvi! Tisoč pozdravov!

Pismo iz Gorice.

Slovenski častnik, ki se bojuje ob goriško-italijanski meji, sporoča svojcem v Ljubljano naslednje zanimivosti:

Gorica, 25. maja zvečer.

Kako je v Gorici? Vojska z Italijo se je pričela. Pa ne smete misliti, da smo v kakšni nevarnosti... Naši nastopajo zelo previdno, sad obilnih izkušenj v Galiciji in Srbiji.

Danes sem opazoval interesanten boj naših strojnih pušk za italijansko letalo, ki je krožilo na periferiji mesta in katero so naši potem pri Gorici sestrelili na tla. V letalu je bilo precej bomb, en častnik in njegov spremljevalec...

Pobrali smo že precej italijanskih ogleduhov in sumljivih oseb, katere pošiljamo naprej.

Naši ljudje se tolčejo, kakor je rekel naš general v javnem lokalu: „Glänzend.“ Vsi trdno upamo, da jih Italijani dobijo prav pošteno.

Zdrav sem in naravnost vesel, da poslušam zopet to godbo, ker vem, da vsi naši streli dobro zadevajo.

Danes je 25. maja in prepričan sem, da se govori po Ljubljani, da je Gorica že italijanska in ne vem, kaj še. Mi pa smo še vedno tu in ravno sedaj pijemo pivo pri „Jelenu“. Pri sosednji mizi se pogovarjajo o vojski častniki in civilisti.

Ljudje so čudovito mirni in brez strahu. Naravnost čudno se mi zdi, da ni nobenega razburjenja. Pozdrave!

Pogum in mirno kri!

Deželni odbor kranjski je razposlal sledečo zanimivo okrožnico, ki pravi v glavnem sledeče:

Upati je, da bo naša dežela obvarovana sovražne invazije. Vendar smatra deželni odbor kot svojo dolžnost, da za vsak slučaj določi pravec, po katerem naj se postopa, če bi kljub vsem nadam sovražna armada prišla v deželo.

Pred vsem vprašanje, kako se je obnašati v takem slučaju županu.

Nobenega povoda ni, da bi župan zapustil svoje mesto.

Nasprotno: Iz vsakega stališča je nujno pripočeti, da ostane v takem slučaju župan na svojem mestu in mirno izvršuje naprej svoje posle, ki spadajo v samostojni delokrog občinske uprave.

Isto velja za občinske svetovalce in odbornike, kojih dolžnost je bolj kot kdaj, podpirati župana v težavnih okoliščinah.

Ravnatoko pa je tudi priporočati celotnemu prebivalstvu, naj ostane mirno na svojih domovih. V danem slučaju naj županstvo in občinski odborniki v tem smislu uplijejo na prebivalstvo.

Ni vzroka dvomiti, da bo tuja armada, če zasede našo deželo, spoštovala osebnost in imetje mirnega prebivalstva, ki se bo v svoje strani skrbno varovalo vsakega sovražnega čina, prepustivši oboroženi odpor v to poklicani cesarski armadi, h kateri spadajo zlasti tudi naši vrli c. kr. prostovoljni strelec.

Po resnem vsestranskem predurku sodi deželni odbor, da tisti najboljše pogodi in najzanesljiveje varuje sebe in svojo lastnino, ki ostane na svojem domu in se zaneša na to, da bo tudi tuja armada skrbela za javni red in mir ter znala čuvati življenje in last mirnih prebivalcev, ki nimajo drugega smotra, kot vstrajati in varovati svoj zasebni obstanek na domači zemlji.

Zapustiti pa bodo vsekakor morali svoj dom še pred dohodom sovražne sile tisti moški, ki so podvrženi vojni (črnovojniški) dolžnosti. Semtertja ufege tudi vojaška oblast zaokazati izpraznitev posameznih krajev. Samoposebi se razume, da je takim, kakor sploh vsem ukazom državne oblasti zvesto slediti.

Ce bi vsled tega moral župan zapustiti svoje mesto, naj izroči za čas svoje odsotnosti županske posle v to poklicanemu občinskemu svetovalcu; če bi pa noben tak svetovalec ne ostal v občini in bi ne bila več mogoča odborova seja, da določi županu začasnega namestnika, naj župan po svoji previdnosti izroči začasno županstvo sposobni, zaupanja vredni osebi kot svojemu pooblaščencu.

Izročitev naj naznani župan čimprej deželni odboru, predloživši mu zadevni zapisnik, ki ga je sestaviti po dopisnem navodilu.

Ce bi bil deželni odbor prisiljen, spremeniti svoj uradni sedež, se bo to županstvu pomožnosti nemudoma priobčilo.

Konečno se opozarja še na sledeče:

Ce bi res prišlo do zasedenja naše dežele po tuji armadi, bo to le začasno. Ne more biti dvoma, da se bo sovražnik v doglednem času umaknil iz naše zemlje in smatrati je kot sigurno, da ostane naša dežela tudi v bodoče, po sklenjenem miru, združena s krono naše prejasne cesarske hiše.

Zvesto ljudstvo naj tedaj mirno in uporno gleda v bodočnost in naj v morebitnem prihodu tuje armade ne vidi nič drugega kot mimogrede dogodek, ki ne bo zapustil v deželi nikakršnih trajnih sledov. — Teda j pogum in mirno kri!

Razne novice.

Prestolonaslednik pri cesarju. Nadvojvoda Karol Franc Jožef se je dne 31. maja vrnil s severnega bojišča na Dunaj in je cesarju poročal o vojnem položaju.

Duhovniške vesti. Vojni nadkurat č. g. Hubert Rant, ki se je dne 31. maja mudil na dopustu, je zopet odšel na severno bojišče. — Č. g. Peter Stefan, duhovni profesor na c. kr. višji vojaški realki v Mariboru, je radi boleznj zopet šel na dopust. — Za vojne kurata v rezervi je imenovan č. gosp. Franc Letonja, župnik pri Sv. Joštu na Kozjaku.

Novomašniki v sekovski škofiji. Med novomašniki sekovske (graške) škofije se nahajajo tudi sledeči: Tomaž Fekonja, doma iz Radgone, Karol Konrad iz St. Vida na Voglu, Alojzij Mesner iz Ivnička ter lazarist Ludovik Savelj iz Rudnika na Kranjskem.

Odlikovanja. V priznanje izvrstnega in požrtvovalnega delovanja pred sovražnikom so bili odlikovani z duhovniškim zaslužnim križem II. razreda

na beloruščem traku č. g. Pavel Žager, kurat v vojni bolnišnici štev. 3-3, č. g. Ludvik Gaia, vojni kurat pri armadnem nadpoveljstvu, doma od Sv. Križu na Murskem polju, v mirnem času župnik v lito-meriški škofiji na Češkem in č. g. vojni kurat Križerik Ratej. Dosedaj je že bilo osem duhovnikov naše škofije odlikovanih z vojnimi odlikovanjem.

Ponesrečen gvardijan. „Novine“, glasilo ogrskih Slovencev, poroča: V Kaniži se je peljal na kolodvor frančiškanski gvardijan Izidor Ozoraj. Ko se je vozil čez tir, je prišel njegov voz pod železniški stroj, ki je ubogega moža popolnoma zmečkal. Eden konj je poginil, kočijaž pa je težko ranjen.

Procesija, katere se je udeležilo 100.000 ljudi. V Budimpešti se je preteklo nedeljo, dne 30. maja, vršila prošnja procesija, katere se je udeležilo okrog 100.000 ljudi. Procesijo je vodil kardinal Cernoh, kateri je služil tudi slovesno sv. mašo. Ljudstvo je po budimpeštanskih ulicah glasno molilo za dosego miru in srečno zmago naše armade. Procesije se je udeležil kot zastopnik cesarjev mladi nadvojvoda Jožef Franc.

Za Boroeviča. Iz Risna se poroča, da so tamkajšnji rođoljubi sklenili prirediti „Boroevičev večer“, da tako proslave junaka, sina Hrvatske, novega bana Jelačiča, ki je proslavil v Karpatih sebe in svojo Hrvatsko.

Zrebanje loterije Slovenske Straže je preloženo na 26. junij 1915. Kdor si še ni naročil srečk, naj jih takoj kupi ali piše po nje Slovenski Straži v Ljubljani.

Drugo vojno posojilo. Za drugo vojno posojilo je podpisanih v Avstriji 2% in na Ogrskem 1 milijarda kron. Z ozirom na povečani naval občinstva v zadnjih dneh je finančni minister določil, da se še podpisji sprejemajo nadalje. Vsakdo, ki še ni podpisal, naj kakor mogoče hitro naknadno podpiše.

Za nov podmorski čoln. Avstrijska mornarica slovi radi svojega junaštva in neustrašenosti po vsem svetu. Kakor je bila ob Tegetthoffovem času nika in ponos vsakega domoljubnega Avstrijca, tako je že takoj prvi dan po vojni napadlo naše bojno brodovje izhodno italijansko obal ob Adriji in povzročilo Italijanom veliko škodo in mnogo strahu. Sovražnik ima posebno bojazen pred našimi podmorskimi čolni. Dolžnost vsakega domoljuba je, da po svojih močeh pomaga, da se naša mornarica ojači. V ta namen je začelo avstrijsko mornariško društvo zbirati med domoljubnimi Avstrijci prostovoljne doneske za nov podmorski čoln. Vsi narodi širne Avstrije v sedanjih resnih časih tekmujejo med seboj, da se zbere že čimprej potrebna svota. Domoljubni Slovenci in Slovenke, darujte po svojih močeh za velevažno podvzetje. Vsaki najmanjši dar se s hvaležnostjo sprejme. — Darovi se naj pošiljajo na naslov: „Avstrijski mornar v Cirilovitiškarni v Mariboru.“ Imena darovalcev se bodo izkazala v naših listih.

Častno kolajno za zasluge za Rudeči križ je dobil naš rojak podpolkovnik Fridolin Kaučič.

Novo prebiranje črnovojnikov. Mladičji, rojeni v letu 1897 so poklicani za čas med 16. junijem in 1. julijem k naboru. Zglasiti se morajo do 10. junija pri županstvu. Naknadni nabori črnovojnikov letnikov 1878 do všteti 1890 in 1892, 1893 in 1894 se vršijo pozneje. Na vojnem ozemlju, t. j. Tirolskem, Koroskem, Kranjskem in Primorskem, pa so poklicani k prebiranju tudi moški do 50 let. Na Koroskem se vrši prebiranje med 25. majem in 7. junijem, na Kranjskem pa od 25. maja do 10. junija.

Zavedni ogrsko-slovenski vojaki. „Novine“ pišejo: „Naši mili vojaki iz srbskoga bojišča so nam poslali po Magdič Ivani na podporo katoličanskega, slovenskoga tiska 26 K 20 fil. — Kralica majnikova njim naj povrne te plemeniti, v njenih meseci poslani dar.“

Tržaško namestništvo se je preselilo v Postojno. Uradno se naznanja, da je primorsko namestništvo, kakor tudi čekovni oddelek računskega departementa preložilo svoj uradni sedež v Postojno (poslopije c. kr. okrajnega glavarstva).

Tržaška mornariška oblast v Gradcu. Dne 30. maja se je tržaška c. kr. mornariška oblast preselila iz Trsta v Gradec.

Goriški dež. odbor premeščen na Dunaj. Od dne 28. maja naprej posluje začasno goriški deželni odbor na Dunaju. Naslov je: Dunaj, pošta državnega zbora.

Promet na progi Beljak—Franzensfeste. Na železniški progi Beljak—Lienz—Franzensfeste je ustavljeno prevažanje nevojaških oseb. Na tej progi vozi na dan samo po eden poštni vlak, ki sprejme le samo tiste nevojaške osebe, ki imajo od glavarstev izdane izkaznice ali legitimacije.

Bela pšenična moka — na Gornjem Stajerskem. Mestno starešinstvo v Ljubnem na Gornjem Stajerskem je nakupilo večjo množino najfinejše pšenične moke, katero je prepustilo raznim trgovcem, da jo bodo prodajali na drobno. Trgovci bodo prodajali pšenično moko kilogram po 1 K 20 v. Mestno županstvo je prepovedalo trgovcem mešati pšenično moko z ječmenovo, koruzno ali drugo moko.

Torek in petek brez mesa. Stajerska namestnija je odredila, da je za torek in petek prepovedano prodajati meso. Ob teh dnevih ne bodo smeli mesarji prodajati mesa, gostilničarjem pa je ista dneva prepovedano dajati gostom jedila, pripravljena iz govedine, teletine, svinjetine in kuretnine. Dovoljeno pa

je, omenjena dneva prodajati klobase in raznovrstno drobovino.

Cene za goveje meso v Gradcu. V Gradcu so oblastveno določene sledeče cene za goveje meso in sicer za volovsko meso najboljšee kakovosti 4 K 12 v, za volovsko meso druge vrste 3 K 96 v in tretje vrste za 3 K 80 v. Za goveje meso krav, bikov in mlade goveje živine je določena cena za meso prve vrste kilogram po 3 K 96 v, druge vrste 3 K 80 v in tretje vrste kilogram po 3 K 64 v z običajnim pridevkom 19 dkg kosti na kilogram mesa.

V Budimpešti stane 1 kg govedine 6 K 40 v, teletina pa 8 K 40 v.

Krušne karte za kokoši. V Lipskem v Nemčiji je bila neka gospa obsojena na 12 tednov zapora, ker si je prilastila za se in svoje kokoši tri krušne karte in je kruh krmila kokošim.

Pivo dražje. Zveza alpskih pivovarj nam piše, da je vlada pivovarjarjem zaplenila 30% njih sladnih (ječmenih) zalog in da se je cena ječmenu zelo dvignila. Radi tega je zveza prisiljena s 1. junijem t. l. povišati ceno piva za 3 do 4 K pri hektolitru. Ob enem se bo tudi zmanjšala količina dozđaj izdelanega piva.

Tržne cene v Gradcu. Debeli volji 232 do 260 K, srednje debeli 212 do 228 K, suhi 196 do 208 K; debele krave 192 do 224 K, srednje debele 152 do 188 K, suhe 124 do 148 K; biki 192 do 240 K, mlada živina 176 do 232 K; teleta 280 do 300 K, izjemoma 304 do 316 K; mlade svinje 340 do 350 K, debele svinje 350 do 360 K, srednje debele do K, mesne svinje 328 do 340 K; ovce 150 do 180 K. (Pri goveji živini veljajo cene za 100 kg žive teže, pri teletih, svinjah in ovcah za 100 kg mrtve teže.) Seno 100 kg: sladko 9 do 11 K, kislo 8.50 do 10.50, slama 7.50 do 8.50 K; pšenica 41.50, rž 33.50, ječmen 30.80, koruza 40, proso 50 K, oves 27.30 K, ajda 60 K, fižol 90 do 100 K, grašica 180 K do 200 K, leča 200 K, proseno pšeno 100 do 140 K, pšenični zdrob 120 K, koruzni zdrob 68 do 96 K, ržena moka 64 K, pšenična moka št. 0 96 do 118 K, št. 4 80 do 96 K, št. 6 (črna) 68 do 72 K (100 kg). Jajca komad 12 do 14 v, krompir 20 do 26 v 1 kg, mleko 32 do 34 v liter.

Stanje setev na Ogrskem. Vsled neugodnega vremena, zlasti ker ponekod že zelo pritiska suša, se setve niso tako ugodno razvijale, kakor je bilo pričakovati. Upi na izorno letino so se sicer nekoliko zmanjšali, a kljub temu je pričakovati srednje dobre letine.

Varnostne straže po občinah. Talvine so sedaj v krajih, kjer je večina moških odšla pod orožje, na dnevnem redu. Mnogokje so predrzni uzmoviči že pokradli živila in druge reči. Mariborsko okrajno glavarstvo je s posebnim odlokom opozorilo županstva, naj skrbijo, da se tam, kjer je potrebno, upeljejo zopet občinske varnostne straže.

Za voznike. Z ozirom na sedanje vojno stanje in ker bodo po cestah vojaški avtomobili vozili z veliko naglico, poziva mariborsko okrajno glavarstvo občine, naj iste strogo nadzirajo, ali se prebivalstvo ravna po določenih cestnega policijskega reda. Od sedaj se mora po cestah, kjer je to mogoče, brezizjemno voziti na levi strani ceste. Po noči morajo biti na vseh vozovih prižgane svetilke. Orožništvo ima strogo naročilo, da vsak tozadevni prestopok takoj naznani okrajnemu glavarstvu.

Važno za splavarje. Mariborsko okrajno glavarstvo je ustavilo vožnjo s splavi (flosi) po Dravi in Muri v celem ozemlju mariborskega okrajnega glavarstva.

Slovensko čebelarstvo. Občni zbor Slovenskega čebelarstva društva na Stajerskem se vrši v nedeljo, dne 6. junija, ob 2. uri popoldne v društvenem čebelnjaku pri deželni kmetijski šoli v St. Juriju ob juž. žel. po običajnem vspredu. G. Turančič bo napravil en umetni roj ter bo o njem tudi predaval.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zalcu se je v pretečenem tednu poprodala, oziroma pokupila le majhna množina stajerskega in ogrskega hmelja. Cena za stajerski in ogrski hmelj je znašala 40—70 K za 50 kilogramov.

Sadje in vinogradi. Iz Slovenskih gor se nam poroča: Veselili smo se, da bo letos prav mnogo sadja vseh vrst, ker je tako lepo cvetelo. A močno se smo varali. Jableane so po mnogih krajih popolnoma brez sadja. Gosenice in smod je uničil sadni nastavek. Tudi hrušek, češenj in sliv je razmeroma zelo malo. Orehi pa so skoro popolnoma prazni. Najbolj obložene so še marelice in breskve. Skoro taka je pa tudi slika v vinogradih. Zlahtnina je nastavila silno redke kavrnke, tudi rizling se je bolj slabo postavil. Bogat nastavek ima letos pošip, silvanec, traminac, veltlinec in nekatere druge zlahtne sorte. V nižjih in vlažnih legah se že prikazuje peronospora.

Rana košnja. Na mnogih krajih so že začeli spravljati seno. Rana košnja je posebno priporočati tam, kjer je izredno lepa trava in tudi tedaj, če primanjkuje delavcev. Ako se bo košnja preveč pozno pričela, bo nemogoče seno o pravem času spraviti pod streho.

K letošnji košnji. Deteljšča in travniki lepo kažejo in obeta se nam dosti krme. Se vse bolj kot druga leta potrebujemo letos lepo vreme, da se bo košnja dobro opravila, kajti delavnih moči bo povsod manjkalo. Letos bo tudi ženskam treba prijeti za koso, da se bo mogla košnja izgotoviti. Če bo lepo vreme ob košnji, se bo seno lahko sušilo in spravljalo.